

anførte paragrafer for lengst var utvasket av hukommelsen.

Etter å ha lest L. Kvamsdals oversikt over værnede lokaliteter i Norge i samme nummer av NAGS-nytt, hvor Matskorhæ glimret ved sitt fravær, var imidlertid en mistanke vekket. En telefonrunde til diverse departementer/direktorater, og som endte i Statens Skoger, bestyrket mistanken betraktelig. Etter en del purringer kom kopi av de aktuelle sakspapirer fra 1974 i posten, som den endelige bekreftelsen på «arbeidsuhellet» (eller hva en nå skal kalle det): Mineralogisk-Geologisk Museum i Oslo anmoder her om etablering av et spesifisert vern av angjeldende område, og viser til tidligere fredninger av mineralforekomster i Langesundsfjord-området som naturminner. Direktoratet for Statens Skoger konkluderer imidlertid med at straffelovens § 396 og 399 innebærer at særskilt fredningsvedtak ikke er nødvendig, og ber på dette grunnlag og med denne henvisning Horda-Rogaland Skogforvaltning besørge oppsetting av skilt.

Med bakgrunn i alle skriverier i mange år var det derfor litt av et «sjokk» å se det på trykk, at Matskorhæ likevel ikke på noe tidspunkt har vært fredet!

Men, for at ikke disse «avsløringer» skal føre til forhastede og uønskede misforståelser, finner jeg det nødvendig å kommentere et par spesielle forhold:

For det første, og som en kommentar til lederartikkelen i forrige NAGS-nytt: De rettigheter Bergverksloven gir en som skjærper, og som innebærer en viss rett til undersøkelser m.m. på annen mans grunn uten samtykke eller vederlag, er tross alt begrenset (kfr. § 4). Innsamling av mutbare mineraler, med håndverktøy som hammer og meisel, i egen lomme eller sekk, og til privat samling, er etter min mening innenfor skjærpers rett. Løs-

bryting av stuffer, med yngre verktøy, og i stor stil, med foremål utstrakt byttevirksomhet eller direkte salg, mener jeg like klart er utenfor de rettigheter bergverksloven gir en som skjærper. Kan det videre hevdes at grunneier eller samfunn er skadelidende som følge av økonomiske eller miljømessige forhold, vil slike inngrep i utgangspunktet fortsatt kunne rammes også av en framtidig revidert versjon av Straffelovens § 396 og 399. For det andre, og samtidig som en replikk til et innlegg i NAGS-nytt nr. 4

'89. De rettigheter skjærper har i h.t. Bergverksloven er i utgangspunktet begrenset (kfr. § 2) til å gjelde norske statsborgere. Fremmede statsborgere er avhengige av konsesjon. Det er derfor ingen grunn til å frykte rasist-stempelet om en setter spørsmålsteget ved hensikten med å trekke «utenlandske forretningsforbindelser/profittsugne mellom-europeere» inn til forekomstene på vestvidda – med mindre formålet er «bare se, men ikke røre».

RE

Vidda

Om vern – og mangel på vern – av mineralforekomster, samt om skjærpers rettigheter – og mangel på slike.

Da jeg skrev min artikkel våren '89 (NAGS-nytt 2 '89), omtalte jeg «en egen fredningsbestemmelse for en berømt anatasforekomst».

Jeg, som alle andre, levde da fortsatt i den tro (les: villfarelse) at Grisebingen virkelig var fredet i henhold til lov. Dette til tross for en gang å ha lest teksten på det famøse skilt i Matskorhæ med egne øyne, men tydeligvis uten at det hadde gjort noe uutslettelig inntrykk, da de